

Pierre Paul Broca
(1824-1880)

PANNON PALATINUS
a természet és a tudományok világából
kivonatok, ismertetések, értelmezés

Szacsky Mihály

Első közlés: 2008. május

Tudományok, társtudományok

Humánbiológia, biológiai antropológia

A két meghatározás valójában összevonható és egységesen kezelhető. Mint a két tudományág nevében is megjelenik, embertanról van szó, pontosítva a biológiai lényről.

Az emberszármazás tana

Ennek a tudománynak a feladata, hogy a fennmaradt és feltárt emberi maradványokból (fossziliák) pontosítsa a lelet korát, nemét. A paleoantropológia módszerei egyre több technikai lehetőséget tudhatnak magukénak. Az ember származástana meghatározott tipizálást is elvégez. Antropometriai (testmérési) adatok alapján pontosítja a rassztípusokat.

A geográfiai és az etnológiai ismeretanyagokkal kiegészítve egyre bővülő ismereteket szerezhethetünk az emberről és annak történelméről és tevékenységéről.

Sok esetben ezek ismeretében vélelmezhető, hogy az emberiség milyen elkeseredett küzdelmet vívott fennmaradásáért. A megfelelő alapismeretek birtokában lehetőségünk van arra, hogy értelmezzük napjaink eseményeit és azt a folyamatot, amelyről már nem tudunk lelépni. Csak antropológiai módszerekkel lehet értelmezni a túlnépesedést, a járványokat és azt az egyre erősödő jelenséget, amely már előrevetíti korunk és jövőnk népvándorlásait. A geográfiai népesség-meghatározás, az elvándorlások, a táplálék- és életkörülmények átfonódása nem minden esetben jelent problémamentes jövőt.

Az ökomenekültek hatására a történelmi időkben kialakult egyensúlyi állapotok felborulnak, és az sem zárható ki, hogy a járványok egyre erősödnek.

Az antropológia tárgyát egy tudós, Paul Broca úgy határozta meg, hogy az *„nem más, mint az ember természettörténetének tanulmányozása”*. Az antropológia a XIX. században dinamikusan fejlődő tudományág volt. Brocát követően Topinard terjedelmes műben dolgozta fel az emberi alkatot, szervezetet. A tudomány terület fejlődése töretlen volt a XX. század közepéig. Az antropológiából számos irányzat ágazott el. Az 1950-es években még megjelentek kitűnő könyvek, dolgozatok, mint például *„az orvosi alkattan”* tankönyv.

Ha a *„természettörténetre”* a biológiai szót használjuk, akkor ide kell soroljuk az anatómiát, fizioológiát és ezzel kapcsolatban az emberi szervezet működésének ismertanyagát is.

Ugyanakkor az antropológia ennél tágabb, mert az ember variabilitásának a vizsgálatát is végzi. Mivel ez csak összehasonlítás útján lehetséges, így az antropológiát az ember összehasonlító biológiájának tekinthetjük.

A biológiai antropológia összetett rendszer, és számos segédtudományát is ismerjük. A biológiai antropológiának – vagy a humán biológiának – egy tudományterülete a szomatológia (gör. soma = test), azaz test-tan.

A szomatológia az élő emberi test anatómiai és fizioológiai vizsgálatával foglalkozik, annak minden összefüggéseivel. Alkalmazott módszer a szomatometria, amely a posztkéfális részek élő embernél való tanulmányozásának (testméréstan) metodikáját foglalja magába. Számos speciális területei vannak, mint pl. sport-antropometria, ipari antropológia, stb.

A szomatoszópia az élő emberi test leírását végzi, azaz descriptív módon dolgozza fel a vizsgált élő személy biológiai rendszerét. Sajnálatos módon a tudományok sok esetben bezárkóznak és saját elefántcsonttornyaikba húzódnak vissza. Szomorúan tapasztaltam, hogy egy orvos (főorvos) a világhálóra feltette kritikáját, és azt mondta, hogy ilyen tudomány pedig nincsen. Azt gondolom, az orvosi ismereteknél a biológiai antropológia, a humánbiológia, a szomatológiai olyan fontos lenne, mint pl. a kertészeknél a botanika (lehet, hogy a kritikus főorvos még úgy tudja, hogy a Föld lapos, mert talán geográfiát sem tanulmányozott).

Összesítve a palatinuszi elemzéseket, napjaink történetét, az emberiség múltját és esetleges jövőjét embertani, biológiai antropológiai és humánbiológiai ismeretek nélkül szinte lehetetlenség értelmezni, feldolgozni.

A geográfia, az etnológia és az antropológia alapozza meg a biológia szerteágazó tudományával közösen az ökológia tudományát.

Második közlés: 2010. augusztus